

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2017. gada 4. maijā *

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — LESD 56. pants — Pakalpojumu sniegšanas brīvība — Mutes dobuma un zobu ārstniecības pakalpojumu sniegšana — Valsts tiesību akti, ar kuriem absolūtā veidā tiek aizliegta mutes dobuma un zobu ārstniecības pakalpojumu reklāma — Pārrobežu elementa pastāvēšana — Sabiedrības veselības aizsardzība — Samērīgums — Direktīva 2000/31/EK — Informācijas sabiedrības pakalpojumi — Reklāma interneta vietnē — Reglamentētas profesijas pārstāvis — Profesionālie noteikumi — Direktīva 2005/29/EK — Negodīga komercprakse — Valsts tiesību normas, kas attiecas uz veselību — Valsts tiesību normas reglamentēto profesiju jomā

Lietā C-339/15

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg te Brussel, strafzaken* (Briseles pirmās instances holandiešu valodas tiesa, krimināllietu palāta, Beļģija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2015. gada 18. jūnijā un kas Tiesā registrēts 2015. gada 7. jūlijā, krimināllietā pret

Luc Vanderborght.

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*] (referents), tiesneši M. Vilars [*M. Vilaras*], J. Malenovskis [*J. Malenovský*], M. Safjans [*M. Saffan*] un D. Švābi [*D. Šváby*],

ģenerālvokāts Ī. Bots [*Y. Bot*],

sekretārs V. Turē [*V. Tourrès*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2016. gada 7. jūlija tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *Luc Vanderborght* vārdā – *S. Callens*, *M. Verhaege* un *L. Boddez*, *advocaten*,
- *Verbond der Vlaamse Tandartsen VZW* vārdā – *N. Van Ranst* un *V. Vanpeteghem*, *advocaten*,
- Beļģijas valdības vārdā – *C. Pochet*, *J. Van Holm* un *J.-C. Halleux*, pārstāvji, kam palīdz *A. Fromont* un *L. Van den Hole*, *advocaten*,
- Itālijas valdības vārdā – *G. Palmieri*, pārstāve, kurai palīdz *W. Ferrante*, *avvocato dello Stato*,
- Polijas valdības vārdā – *B. Majczyna*, pārstāvis,

* Tiesvedības valoda – holandiešu.

— Eiropas Komisijas vārdā – *D. Roussanov* un *F. Wilman*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2016. gada 8. septembra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt LESD 49. un 56. pantu, Eiropas Parlamenta un Padomes 2005. gada 11. maija Direktīvu 2005/29/EK, kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem un ar ko groza Padomes Direktīvu 84/450/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 97/7/EK, 98/27/EK un 2002/65/EK un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 2006/2004 (“Negodīgas komercprakses direktīva”) (OV 2005, L 149, 22. lpp.), un Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 8. jūnija Direktīvu 2000/31/EK par dažiem informācijas sabiedrības pakalpojumu tiesiskiem aspektiem, jo īpaši elektronisko tirdzniecību, iekšējā tirgū (“Direktīva par elektronisko tirdzniecību”) (OV 2000, L 178, 1. lpp.).
- 2 Šīs lietas pamatā ir kriminālprocess, kas uzsākts pret Beļģijā reģistrētu zobārstu *Luc Vanderborght* par to, ka viņš pārkāpis valsts tiesību aktus, ar kuriem tiek aizliegta jebkāda mutes dobuma un zobu ārstniecības pakalpojumu reklāma.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Direktīva 92/51/EEK

- 3 Padomes 1992. gada 18. jūlija Direktīvas 92/51/EEK par otru vispārējo sistēmu profesionālās izglītības un mācību atzīšanai, lai papildinātu Direktīvu 89/48/EEK (OV 1992, L 209, 25. lpp.), 1. pantā ir noteikts:

“Šajā direktīvā lietotas šādas definīcijas:

[..]

- f) reglamentēta profesionālā darbība: profesionālā darbība, kuras uzsākšanai vai veikšanai vai kādam veikšanas veidam dalibvalstī saskaņā ar normatīvajiem vai administratīvajiem aktiem tieši vai netieši ir vajadzīgs izglītības pierādījums vai kompetences atestāts. [..]

[..]”

Direktīva 98/34/EK

- 4 Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 22. jūnija Direktīvas 98/34/EK, ar ko nosaka informācijas sniegšanas kārtību tehnisko standartu un noteikumu, un Informācijas sabiedrības pakalpojumu noteikumu sfērā (OV 1998, L 204, 37. lpp.), ko groza ar Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 20. jūlija Direktīvu 98/48/EK (OV 1998, L 217, 18. lpp.) (turpmāk tekstā – “Direktīva 98/34”), 1. panta 2. punktā “pakalpojuma” jēdziens tiek definēts šādi:

“Jebkāds informācijas sabiedrības pakalpojums, tas ir, jebkāds pakalpojums, ko parasti sniedz par atlīdzību no attāluma, ar elektroniskiem līdzekļiem un pēc pakalpojumu saņēmēja individuāla pieprasījuma.

Šajā definīcijā:

- “no attāluma” nozīmē, ka pakalpojumus sniedz bez vienlaicīgas pušu klātbūtnes,
- “ar elektroniskiem līdzekļiem” nozīmē, ka pakalpojumu nosūta un galamērķi saņem ar elektroniskas apstrādes (ietverot digitālu kompresiju) un informācijas uzglabāšanas aparātūras palīdzību un ka tos pilnībā pārraida, nosūta un saņem pa vadiem, pa radio ar optiskiem vai citiem elektromagnētiskiem līdzekļiem,
- “pēc pakalpojumu saņēmēja individuāla pieprasījuma” nozīmē, ka pakalpojumus sniedz, pārraidot informāciju pēc individuāla pieprasījuma.

[..]”

Direktīva 2000/31

- 5 Direktīvas 2000/31 preambulas 18. apsvērumā ir teikts:

“Informācijas sabiedrības pakalpojumi ietver plašu tiešsaistē notiekošu ekonomisko darbību spektru. [..] Informācijas sabiedrības pakalpojumi nav ierobežoti līdz pakalpojumiem, kas rada iespēju tiešsaistē slēgt līgumus, bet ietver arī pakalpojumus, ciktāl tie ir saimnieciska darbība, par kuriem saņēmēji nemaksā, piemēram, pakalpojumi, kas piedāvā tiešsaistes informāciju vai komercziņojumus [..]. Darbības, ko būtībā nevar veikt no attāluma un ar elektroniskiem līdzekļiem, piemēram, uzņēmuma grāmatvedības dokumentu obligātā revīzija vai medicīniskā palīdzība, kas prasa fizisku pacienta izmeklēšanu, nav informācijas sabiedrības pakalpojumi.”

- 6 Šīs direktīvas 2. pantā “Definīcijas” ir noteikts:

“Šajā direktīvā terminiem ir šādas nozīmes:

- a) “informācijas sabiedrības pakalpojumi”: pakalpojumi tādā nozīmē, kā noteikts 1. panta 2. punktā Direktīvā [98/34];

[..]

- f) “komercziņojums”: jebkāds ziņojuma veids, kas ir paredzēts tiešai vai netiešai preču, pakalpojumu reklamēšanai vai arī tāda uzņēmuma, organizācijas vai personas tēla reklamēšanai, kas veic komerciālu, rūpniecisku darbību vai nodarbojas ar amatniecību vai regulētu profesiju. [..]

[..]

g) “regulēta [reglamentēta] profesija”: jebkura profesija tādā nozīmē, kā noteikts 1. panta d) punktā Padomes 1988. gada 21. decembra Direktīvā 89/49/EEK par vispārējo sistēmu augstākās izglītības diplomu atzīšanai, kas piešķirti par vismaz trīs gadu perioda profesionālās izglītības un mācību pabeigšanu [...], vai 1. panta f) punktā [...] Direktīvā [92/51] [...];

[...].”

7 Minētās direktīvas 8. panta “Regulētās profesijas” 1. un 2. punkts ir izteikti šādi:

“1. Dalībvalstis nodrošina, ka komercziņojumu lietošanu, kas veido informācijas sabiedrības pakalpojumu vai ir daļa no tā un ko piedāvā regulētās profesijas pārstāvis, atļauj saskaņā ar atbilstību profesionālajiem noteikumiem attiecībā jo īpaši uz profesijas neatkarību, cieņu un godu, profesionāliem noslēpumiem un godīgumu pret klientiem un citiem profesijas pārstāvjiem.

2. Neskarot profesionālo organizāciju un apvienību autonomiju, dalībvalstis un Komisija veicina to, lai profesionālās apvienības un organizācijas izveidotu rīcības kodeksu Kopienas līmenī, lai noteiktu informācijas veidus, ko dod komercziņojuma nolūkā saskaņā ar 1. punktā minētajiem noteikumiem.”

Direktīva 2005/29

8 Direktīvas 2005/29 preambulas 9. apsvērumā ir teikts:

“Šī direktīva neskar atsevišķas prasības, ko ceļ personas, kam kāda negodīga komercprakse ir radījusi kaitējumu. Tā arī neskar Kopienas un valsts tiesību aktus, kas attiecas uz [...] produktu veselīguma un drošuma aspektiem [...]. Dalībvalstis savā teritorijā, kur darbojas tirgotājs, tādējādi varēs saglabāt vai ieviest komercprakses ierobežojumus un aizliegumus attiecībā uz, piemēram, alkoholu, tabaku vai medikamentiem, balstoties uz rūpēm par patērētāju veselības aizsardzību un drošību. [...]”

9 Šīs direktīvas 2. pantā “Definīcijas” ir noteikts:

“Šajā direktīvā:

[...]

c) “produkts” ir jebkura prece vai pakalpojums, tostarp nekustams īpašums, tiesības un pienākumi;

d) “uzņēmēja komercprakse attiecībā pret patērētājiem” (turpmāk arī – “komercprakse”) ir jebkura tirgotāja veikta darbība, noklusējums, uzvedība vai apgalvojums, komerciāls paziņojums, tostarp reklāma un tirgdarbība, kas ir tieši saistīta ar produkta popularizēšanu, pārdošanu vai piegādi patērētājiem;

[...].”

10 Minētās direktīvas 3. pantā ir paredzēts:

“1. Šī direktīva attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi attiecībā pret patērētājiem, kā izklāstīts 5. pantā, pirms komercdarījuma, kas attiecas uz kādu produktu, pēc tā un tā laikā.

[...]

3. Šī direktīva neskar Kopienas vai valsts noteikumus par produktu veselīguma un drošības aspektiem.

[...]

8. Šī direktīva neskar nekādus uzņēmējdarbības veikšanas vai atļauju izsniegšanas sistēmu nosacījumus vai ētikas kodeksus, vai citus konkrētus noteikumus, ar ko reglamentē reglamentētas profesijas, lai uzturētu augstus profesionāla godīguma standartus, ko dalībvalstis atbilstīgi Kopienas tiesību aktiem var noteikt profesionāļiem.

[..]”

Beļģijas tiesības

- 11 1934. gada 1. jūnija *Koninklijk Besluit houdende reglement op de beoefening van de tandheelkunde* (Karaļa dekrēts par zobārstniecības regulējumu) (1934. gada 7. jūnija *Belgisch Staatsblad*, 3220. lpp.) 8. *quinquies* pantā ir noteikts:

“Sabiedrības informēšanas nolūkā uz ēkas, kurā [..] kvalificēta persona sniedz zobārstniecības pakalpojumus, var tikt izvietots tikai viens neliela izmēra un atturīga izskata uzraksts vai plāksne, kurā ir norādīts speciālista vārds un, iespējams, viņa likumā noteiktā kvalifikācija, viņa darba dienas un laiki, uzņēmuma vai ārstniecības iestādes, kurā speciālists veic savu profesionālo darbību, nosaukums; tāpat tajā var tikt norādīta zobārstniecības nozare, kurā speciālists galvenokārt veic savu darbību: operatīvā zobārstniecība, mutes dobuma protēzes, ortodontija, zobu ķirurģija.

[..]”

- 12 1958. gada 15. aprīļa *Wet betreffende de publiciteit inzake tandverzorging* (Likums par reklāmu zobārstniecības jomā) (1958. gada 5. maija *Belgisch Staatsblad*, 3542. lpp.) 1. pantā ir noteikts:

“Nevienam nav tiesību tieši vai netieši veikt reklāmu, piedāvājot mutes dobuma un zobu slimību, ievainojumu vai patoloģiju ārstēšanu vai ārstēšanas nodrošināšanu, ko veic kvalificēta vai nekvalificēta persona, Beļģijā vai ārvalstīs, it īpaši izvietojot skatlogu uzskates materiālus, izkārtnes, uzrakstus vai plāksnes, kuras, ievērojot norādītās darbības likumības aspektu, var būt maldinošas, izplatot prospektus, apkārtrakstus, brošūras, skrejlapas, [reklāmu izvietojot] presē, radio vai kino [..].”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 13 *L. Vanderborgh* to faktu norises laikā, par kuriem tika ierosināta krimināllieta pret viņu, sniedza kvalificētus zobārstniecības pakalpojumus Opveikā [*Opwijk*] (Beļģija). Šī krimināllieta pret viņu tika uzsākta tādēļ, ka vismaz laikā no 2003. gada marta līdz 2014. gada janvārim viņš reklamēja zobārstniecības pakalpojumus, pārkāpjot Beļģijas tiesības.
- 14 No lēmuma par prejudiciāla jautājuma uzdošanu izriet, ka *L. Vanderborgh* izkāra izkārtņi ar trim apdrukātām virsmām, norādot savu uzvārdu, zobārsta kvalifikāciju, savu interneta vietnes adresi, kā arī savas prakses telefona numuru.
- 15 Turklāt *L. Vanderborgh* internetā izveidoja vietni, kas paredzēta pacientu informēšanai par dažādiem ārstniecības veidiem, kurus viņš veic savā kabinetā. Visbeidzot viņš vietējā avīzē izvietoja vairākus reklāmas sludinājumus.
- 16 Krimināllieta tika uzsākta pēc sūdzības saņemšanas no profesionālās asociācijas *Verbond der Vlaamse Tandartsen VZW*.

- 17 2014. gada 6. februārī prokuratūra lūdza nodot apsūdzētā *L. Vanderborcht* [lietu] krimināltiesai. Ar 2014. gada 25. marta rīkojumu pēc slēgtas apspriedes tika nolemts lietu nosūtīt *Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg te Brussel, strafzaken* (Briseles pirmās instances holandiešu valodas tiesa, krimināllietu palāta, Beļģija).
- 18 Iesniedzējtiesā *L. Vanderborcht* apgalvo, ka 1958. gada 15. aprīļa Likuma par reklāmu zobārstniecības jomā 1. pants, ar kuru tiek absolūti aizliegta jebkāda mutes dobuma un zobu ārstniecības pakalpojumu reklāma, kā arī Karaļa 1934. gada 1. jūnija dekrēta par zobārstniecības regulējumu 8.*quinquies* pants, kurā noteiktas konkrētas diskrētuma prasības, ir pretrunā Savienības tiesībām, it īpaši Direktīvām 2005/29 un 2000/31, kā arī LESD 49. un 56. pantam.
- 19 Iesniedzējtiesa konstatē, ka pamatlietai ir pārrobežu elements, it īpaši pamatojoties uz informāciju, saskaņā ar kuru *L. Vanderborcht* izplata reklāmu internetā, kas var skart pacientus citās dalībvalstīs, un ārstē pacientus no citām dalībvalstīm.
- 20 Šādos apstākļos *Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg te Brussel, strafzaken* (Briseles pirmās instances holandiešu valodas tiesa, krimināllietu palāta) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Vai Direktīva 2005/29 ir jāinterpretē tādējādi, ka tā ir pretrunā valsts likumam, ar kuru reklāma attiecībā uz mutes dobuma un zobu ārstēšanu ir pilnībā aizliegta neatkarīgi no tā, kas veic šo reklāmu, kā tas ir paredzēts 1958. gada 15. aprīļa Likuma par reklāmu zobārstniecības jomā 1. pantā?
- 2) Vai mutes dobuma un zobu ārstēšanas reklāmas aizliegums ir uzskatāms par “noteikumu par produktu veselīguma un drošības aspektiem” Direktīvas 2005/29 3. panta 3. punkta izpratnē?
- 3) Vai Direktīva 2005/29 ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to netiek pieļauta tāda valsts tiesību norma kā Karaļa 1934. gada 1. jūnija dekrēta par zobārstniecības regulējumu 8.*quinquies* pants, kurā ir detalizēti aprakstīts, kādiem izmēra kritērijiem ir jāatbilst sabiedrībai paredzētai izkārtnei zobārsta praksē?
- 4) Vai Direktīva 2000/31 ir jāinterpretē tādējādi, ka tā ir pretrunā tādām valsts likumam kā 1958. gada 15. aprīļa Likuma par reklāmu zobārstniecības jomā 1. pants, ar kuru reklāma attiecībā uz mutes dobuma un zobu ārstēšanu ir aizliegta pilnībā neatkarīgi no tā, kas veic šo reklāmu, ieskaitot komerciālas reklāmas elektroniskā formā (interneta vietnē) aizliegumu?
- 5) Kā ir jāinterpretē jēdziens “informācijas sabiedrības pakalpojumi”, kā tas ir definēts Direktīvas 2000/31 2. panta a) punktā, atsaucoties uz Direktīvas 98/34 1. panta 2. punktu?
- 6) Vai LESD 49. un 56. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka ar tiem netiek pieļauts tāds valsts regulējums, kāds tiek aplūkots pamatlietā, ar kuru nolūkā aizsargāt sabiedrības veselību ir piemērots pilnīgs zobārstniecības pakalpojumu reklāmas aizliegums?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo, otro un trešo jautājumu

- 21 Ar pirmo, otro un trešo jautājumu, kuri ir jāapskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 2005/29 ir jāinterpretē tādējādi, ka tā nepieļauj valsts tiesību aktus, kādi ir pamatlietā, ar kuriem tiek aizsargāta sabiedriskā veselība un zobārstniecības profesijas cieņa, no vienas puses, ieviešot

absolūtu jebkādas reklāmas aizliegumu saistībā ar mutes dobuma un zobu ārstniecības pakalpojumiem un, no otras puses, nosakot konkrētas diskrētuma prasības attiecībā uz zobārstniecības prakses izkārtnēm.

- 22 Lai atbildētu uz šiem jautājumiem, vispirms ir jānoskaidro, vai aplūkotās reklāmas, kas ir aizliegtas pamatlietā, ir komercprakse Direktīvas 2005/29 2. panta d) punkta izpratnē un vai uz to tādēļ attiecas tajā paredzētie noteikumi (skat. pēc analogijas spriedumu, 2010. gada 9. novembris, *Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag*, C-540/08, EU:C:2010:660, 16. punkts).
- 23 Šajā ziņā ir jānorāda, ka šīs direktīvas 2. panta d) punktā, izmantojot sevišķi plašu formulējumu, “komercprakses” jēdziens ir definēts kā “jebkura tirgotāja veikta darbība, noklusējums, uzvedība vai apgalvojums, komerciāls paziņojums, tostarp reklāma un tirgdarbība, kas ir tieši saistīta ar produkta popularizēšanu, pārdošanu vai piegādi patērētājiem” (spriedums, 2010. gada 9. novembris, *Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag*, C-540/08, EU:C:2010:660, 17. punkts).
- 24 Turklāt saskaņā ar šīs direktīvas 2. panta c) punktu jēdzienā “produkts” šīs direktīvas izpratnē ir ietverti arī pakalpojumi.
- 25 No tā izriet, ka tāda mutes dobuma un zobu ārstniecības pakalpojumu reklāma, kāda tiek aplūkota pamatlietā, vai tā ir publikācija reklāmas laikrakstos, internetā vai izkārtnu veidā, ir “komercprakse” Direktīvas 2005/29 izpratnē.
- 26 To ņemot vērā, šī direktīva saskaņā ar tās 3. panta 3. punktu ir piemērojama, neskarot Savienības vai valsts tiesības par produktu veselīguma un drošības aspektiem.
- 27 Turklāt jānorāda, ka saskaņā ar šīs direktīvas 3. panta 8. punktu tā ir piemērojama, neskarot nekādus uzņēmējdarbības veikšanas nosacījumus vai ētikas kodeksus, vai citus konkrētus noteikumus, ar ko reglamentē reglamentētas profesijas, lai uzturētu augstus profesionāla godīguma standartus, ko dalībvalstis atbilstīgi Savienības tiesību aktiem var noteikt profesionāļiem.
- 28 Tādējādi no šīs normas izriet, ka ar Direktīvu 2005/29 netiek apšaubītas valsts tiesību normas par produktu veselīguma un drošības aspektiem vai īpašās normas, ar ko regulē reglamentētas profesijas.
- 29 Taču no lēmuma par prejudiciālā jautājuma uzdošanu izriet, ka pamatlietā aplūkojamās valsts tiesību normas, proti, 1958. gada 15. aprīļa Likuma par reklāmu zobārstniecības jomā 1. pants un Karaļa 1934. gada 1. jūnija dekrēta par zobārstniecības regulējumu 8.*quinquies* pants, attiecīgi aizsargā sabiedrisko veselību un zobārstniecības profesijas cieņu, jo uz to attiecas Direktīvas 2005/29 3. panta 3. un 8. punkts.
- 30 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz pirmo, otro un trešo jautājumu ir jāatbild, ka Direktīva 2005/29 ir jāinterpretē tādējādi, ka tā neaizliedz tādas valsts tiesību aktus, kādi ir pamatlietā, ar kuriem tiek aizsargāta sabiedriskā veselība un zobārstniecības profesijas cieņa, no vienas puses, ieviešot absolūtu jebkādas reklāmas aizliegumu saistībā ar mutes dobuma un zobu ārstniecības pakalpojumiem un, no otras puses, nosakot konkrētas diskrētuma prasības attiecībā uz zobārstniecības prakses izkārtnēm.

Par ceturto un piekto jautājumu

- 31 Ar ceturto un piekto jautājumu, kurus ir jāapskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīva 2000/31 ir jāinterpretē tādējādi, ka tā nepieļauj tādas valsts tiesību aktus, kādi ir pamatlietā, ar kuriem absolūtā veidā tiek aizliegta jebkāda reklāma saistībā ar mutes dobuma un zobu ārstniecības pakalpojumiem, jo ar to tiek aizliegti jebkādi elektronisku komercziņojumu veidi, ieskaitot ar interneta vietnes starpniecību, kuru izveidojis zobārsts.

- 32 Šajā ziņā ir svarīgi norādīt, ka šīs direktīvas 8. panta 1. punktā ir noteikts princips, saskaņā ar kuru dalībvalstis nodrošina, ka tiek atļauta tādu komercziņojumu lietošanu, kas veido informācijas sabiedrības pakalpojumu vai ir daļa no tā un ko piedāvā reglamentētas profesijas pārstāvis.
- 33 No Direktīvas 2000/31 2. panta g) punkta, to lasot kopā ar Direktīvas 92/51 1. panta f) punktu, uz kuru ir atsauce šajā pirmajā normā, izriet, ka par “regulēto [reglamentēto] profesiju” ir jāuzskata tāda profesionāla darbība, kurai piekļuve vai kuras veikšana tiesību, normatīvajos vai administratīvajos aktos ir atkarīga no izglītības pierādījuma vai kompetences atestāta esamības.
- 34 No lēmuma par prejudiciālā jautājuma uzdošanu izriet, ka zobārsta profesija Beļģijā ir regulētā [reglamentētā] profesija Direktīvas 2000/31 2. panta g) punkta izpratnē.
- 35 Turklāt saskaņā ar Direktīvas 2000/31 2. panta a) punktu, to lasot kopā ar Direktīvas 98/34 1. panta 2. punktu, jēdziens “informācijas sabiedrības pakalpojums” ietver “jebkādu pakalpojumu, ko parasti sniedz par atlīdzību no attāluma, ar elektroniskiem līdzekļiem un pēc pakalpojumu saņēmēja individuāla pieprasījuma”.
- 36 Direktīvas 2000/31 preambulas 18. apsvērumā ir precizēts, ka “informācijas sabiedrības pakalpojumu” jēdziens ietver plašu tiešsaistē notiekošu ekonomisko darbību spektru, un tie nav ierobežoti līdz pakalpojumiem, kas rada iespēju tiešsaistē slēgt līgumus, bet ietver arī pakalpojumus, ciktāl tie ir saimnieciska darbība, par kuriem saņēmēji nemaksā, piemēram, pakalpojumi, kas piedāvā tiešsaistes informāciju vai komercziņojumi.
- 37 Šādos apstākļos ir jāuzskata, ka reklāma tiešsaistē var būt informācijas sabiedrības pakalpojums Direktīvas 2000/31 izpratnē (šajā ziņā skat. spriedumu, 2016. gada 15. septembris, *Mc Fadden*, C-484/14, EU:C:2016:689, 41. un 42. punkts).
- 38 Turklāt šīs direktīvas 2. panta f) punktā ir precizēts, ka jēdziens “komercziņojums” ietver tostarp jebkādu ziņojuma veidu, kas ir paredzēts tiešai vai netiešai personas, kas veic regulētu profesiju, pakalpojumu reklamēšanai.
- 39 No tā izriet, ka reklāma saistībā ar mutes dobuma un zobu ārstniecības pakalpojumiem, kas tiek veikta interneta vietnē, kuru izveidojis reglamentētas profesijas pārstāvis, ir komercziņojums, kas ir daļa no informācijas sabiedrības pakalpojuma vai kas veido šādu pakalpojumu Direktīvas 2000/31 8. panta izpratnē.
- 40 Tātad ir jāuzskata, ka šī norma nozīmē, kā norādījis ģenerālvokāts savu secinājumu 50. punktā, ka dalībvalstīm ir jānodrošina, ka šādi komercziņojumi principā ir atļauti.
- 41 Šajā ziņā ir svarīgi norādīt, ka Eiropas Komisijas piedāvātā pretēja veida interpretācija, saskaņā ar kuru šī norma attiecas tikai uz to reklāmu, ko veic reglamentētās profesijas pārstāvis, kad tas rīkojas kā reklāmas sniedzējs tiešsaistē, nav pieņemama, jo šādas interpretācijas rezultātā pārmērīgi tiktu sašaurināta šādas normas piemērojamība.
- 42 Jāatgādina, ka Direktīvas 2000/31 8. panta 1. punkta mērķis ir ļaut reglamentētas profesijas pārstāvjiem izmantot informācijas sabiedrības pakalpojumus savas darbības veicināšanai.
- 43 To ņemot vērā no šīs normas izriet, ka komercziņojumi, kādi tiek minēti šī sprieduma 39. punktā, ir jāatļauj tikai ar atrunu par profesionālo noteikumu ievērošanu, kuri it īpaši attiecas uz attiecīgās reglamentētās profesijas neatkarību, cieņu un godu, kā arī to dienesta noslēpumu un lojalitāti gan pret saviem klientiem, gan pret citiem šīs profesijas pārstāvjiem.

- 44 Tomēr šajā normā minētie profesionālie noteikumi nevar tai liegt lietderīgo ietekmi un radīt šķērslī Savienības likumdevēja izvirzītā mērķa sasniegšanai, vispārējā un absolūtā veidā aizliedzot jebkura veida reklāmu tiešsaistē, lai veicinātu tādas personas darbību, kas darbojas reglamentētā profesijā.
- 45 Šo interpretāciju atbalsta tas, ka Direktīvas 2000/31 8. panta 2. punktā ir paredzēts, ka dalībvalstis un Komisija veicina to, lai tiktu izveidoti rīcības kodeksi ar mērķi nevis aizliemt šāda veida reklāmu, bet noteikt informācijas veidus, ko sniedz komercziņojuma nolūkā saskaņā ar šiem profesionālajiem noteikumiem.
- 46 No tā izriet, ka, lai gan komercziņojumu, kas minēti Direktīvas 2000/31 8. panta 1. punktā, saturu un formu var tiesiski regulēt ar profesionāliem noteikumiem, šādi noteikumi nedrīkst ietvert vispārēju un absolūtu šāda veida ziņojumu aizliegumu.
- 47 Šis apsvērums ir spēkā arī attiecībā uz tādiem valsts tiesību aktiem, kādi ir pamatlietā, kas nav piemērojami zobārstiem.
- 48 Jānorāda, ka Savienības likumdevējs nav izslēdzis reglamentētās profesijas no Direktīvas 2000/31 8. panta 1. punktā paredzētā principa par tiešsaistes komercziņojumu atļaušanu.
- 49 Tātad, lai gan šis princips ļauj ņemt vērā veselības profesiju īpatnības, izstrādājot ar tām saistītās profesionālās normas, vajadzības gadījumā stingri nosakot šajā normā minēto tiešsaistes komercziņojumu formu un kārtību, lai garantētu, ka tie nekaitē pacientu iegūtajai uzticībai pret šīm profesijām, tomēr ar šīm profesionālām normām nevar tiesiski vispārīgā un absolūtā veidā aizliemt jebkuru tādas reklāmas veidu tiešsaistē, kas ir paredzēta, lai veicinātu šādu profesiju īstenojošās personas darbību.
- 50 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz ceturto un piekto jautājumu ir jāatbild, ka Direktīva 2000/31 ir jāinterpretē tādējādi, ka tā nepieļauj tādus valsts tiesību aktus, kādi ir pamatlietā, ar kuriem absolūtā veidā tiek aizliegta jebkāda reklāma saistībā ar mutes dobuma un zobu ārstniecības pakalpojumiem, ja ar to tiek aizliegti jebkādi elektronisku komercziņojumu veidi, ieskaitot ar interneta vietnes starpniecību, kuru izveidojis zobārsts.

Par sesto jautājumu

- 51 Ar sesto jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai LESD 49. un 56. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums kā pamatlietā, atbilstoši kuram vispārējā un absolūtā veidā ir aizliegta jebkāda reklāma saistībā ar mutes dobuma un zobu ārstniecības pakalpojumiem.
- 52 Vispirms ir jānorāda, ka, ņemot vērā uz ceturto un piekto jautājumu sniegto atbildi, jāuzskata, ka sestais jautājums noteikti ir par valsts tiesību aktu saderību ar LESD 49. un 56. pantu, jo ar tiem tiek aizliegta reklāma, kas nav veikta ar informācijas sabiedrības pakalpojuma palīdzību.

Par pieņemamību

- 53 Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru Līguma noteikumi, ar ko garantē pārvietošanās brīvību, nav piemērojami situācijā, kad visi elementi ir saistīti tikai ar vienu dalībvalsti (šajā ziņā skat. spriedumus, 1999. gada 21. oktobris, *Jägerskiöld*, C-97/98, EU:C:1999:515, 42. punkts, un 2002. gada 11. jūlijs, *Carpenter*, C-60/00, EU:C:2002:434, 28. punkts).
- 54 Protams, pamatlīta attiecas uz krimināllietu, kas uzsākta pret zobārstu, Beļģijas pilsoni, kurš ir reģistrēts Beļģijā un kura darbības vieta ir šajā dalībvalstī.

- 55 Tomēr no lēmuma par prejudiciāla jautājuma uzdošanu izriet, ka *L. Vanderborght* klienti daļēji bija no citām dalībvalstīm.
- 56 Tiesa jau ir nospriedusi, ka tas, ka klientūra daļēji ir izveidojusies no Savienības citu dalībvalstu pilsoņiem, var būt pārrobežu elements, kurš nozīmē, ka jāpiemēro Līguma normas, ar kurām tiek garantēta pārvietošanās brīvība (šajā ziņā skat. spriedumu, 2015. gada 11. jūnijs, *Berlington Hungary* u.c., C-98/14, EU:C:2015:386, 25. un 26. punkts).
- 57 Tādēļ jāuzskata, ka sestais jautājums ir pieņemams.

Pēc būtības

- 58 Jāatgādina, ka, ja valsts pasākums vienlaicīgi ir saistīts ar uzņēmējdarbības brīvību un pakalpojumu sniegšanas brīvību, Tiesa šo pasākumu principā izskata tikai attiecībā uz vienu no šīm brīvībām, ja izrādās, ka pamatlietas apstākļos viena no tām ir pilnībā sekundāra salīdzinājumā ar otru un var tai tikt piesaistīta (spriedums, 2016. gada 26. maijs, *NN (L) International*, C-48/15, EU:C:2016:356, 39. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 59 Tā tas ir šajā lietā.
- 60 Ciktāl pārrobežu elementu, kurš padara par piemērojamiem Līguma noteikumus, ar kuriem tiek garantēta pārvietošanās brīvība, veido citā dalībvalstī reģistrētu pakalpojumu saņēmēju pārvietošanās (šajā ziņā skat. spriedumu, 2015. gada 11. jūnijs, *Berlington Hungary* u.c., C-98/14, EU:C:2015:386, 26. punkts), uz sesto jautājumu ir jāatbild, ņemot vērā LESD 56. pantu.
- 61 Šajā ziņā no Tiesas pastāvīgās judikatūras izriet, ka par pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojumiem ir jāuzskata visi pasākumi, kas aizliedz, traucē vai padara mazāk pievilcīgu šīs brīvības īstenošanu (šajā ziņā skat. spriedumus, 2008. gada 17. jūlijs, *Corporación Dermoestética*, C-500/06, EU:C:2008:421, 32. punkts; 2015. gada 22. janvāris, *Stanley International Betting* un *Stanleybet Malta*, C-463/13, EU:C:2015:25, 45. punkts, kā arī 2016. gada 28. janvāris, *Laezza*, C-375/14, EU:C:2016:60, 21. punkts).
- 62 Tāpat ir jāatgādina, ka jēdziens “ierobežojumi” it īpaši attiecas uz tiem pasākumiem, kurus dalībvalsts ir pieņēmusi un kuri, lai gan tiek piemēroti vienādi, ietekmē pakalpojumu sniegšanas brīvību citās dalībvalstīs (spriedums, 2013. gada 12. septembris, *Konstantinides*, C-475/11, EU:C:2013:542, 45. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 63 Taču tādi valsts tiesību akti, ar kuriem vispārīgā un absolūtā veidā tiek aizliegta visa darbības reklāma, ierobežo šo darbību veicošo personu iespēju darīt zināmu par sevi potenciālajiem klientiem un veicināt pakalpojumus, ko viņi tiem piedāvā sniegt.
- 64 Līdz ar to šādi valsts tiesību akti ir jāuzskata par tādiem, kuri ietver pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojumu.
- 65 Kas attiecas uz šāda ierobežojuma attaisnojumu, valsts pasākumi, kas var ierobežot Līgumā garantēto pamatbrīvību izmantošanu, var tikt pieļauti tikai ar nosacījumu, ka tiem ir vispārēju interešu mērķis, ka tie ir atbilstoši, lai nodrošinātu tā īstenošanu, un ka tie nepārsniedz to, kas ir nepieciešams, lai sasniegtu iecerēto mērķi (spriedums, 2013. gada 12. septembris, *Konstantinides*, C-475/11, EU:C:2013:542, 50. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 66 Šajā lietā iesniedzējtiesa ir norādījusi, ka pamatlietā aplūkoti valsts tiesību akti ir paredzēti, lai aizsargātu sabiedrisko veselību, kā arī zobārsta profesijas cieņu.

- 67 Šajā ziņā jānorāda, ka veselības aizsardzība ir viens no mērķiem, kas ir starp tiem, kuri var tikt uzskatīti par primāriem vispārējo interešu apsvērumiem un kuri var attaisnot pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojumu (šajā ziņā skat. spriedumus, 2009. gada 10. marts, *Hartlauer*, C-169/07, EU:C:2009:141, 46. punkts, un 2013. gada 12. septembris, *Konstantinides*, C-475/11, EU:C:2013:542, 51. punkts).
- 68 Turklāt, ņemot vērā svarīgās uzticības attiecības, kurām jāpastāv starp zobārstu un tā pacientu, jāuzskata, ka zobārsta profesijas cieņas aizsardzība arī ir šāds primāro vispārējo interešu apsvērums.
- 69 Taču intensīva reklāmu vai agresīvu veicinošo reklāmas ziņojumu izmantošana, kas kļūdaini pārpludina pacientus saistībā ar piedāvātajiem pakalpojumiem, var kaitēt veselības aizsardzībai un zobārsta profesijas cieņai, pasliktinot iespaidu par zobārsta profesiju un mainot attiecības starp zobārstiem un viņu pacientiem, kā arī dodot priekšroku neatbilstošas vai nevajadzīgas aprūpes sniegšanai.
- 70 Šajā kontekstā vispārējs un absolūts reklāmas aizliegums ir piemērots, lai garantētu izvirzīto mērķu sasniegšanu, novēršot to, ka zobārsti jebkāda veidā izmanto reklāmu un reklāmas vēstījumus.
- 71 Runājot par nepieciešamību ierobežot tāda pakalpojuma sniegšanas brīvību, kāds tiek aplūkots pamatlietā, ir jāņem vērā, ka cilvēku veselība un dzīvība ir pirmajā vietā starp Līgumā aizsargātajām vērtībām un interesēm un ka dalībvalstis pašas var principā izlemt, kādā līmenī tās vēlas nodrošināt sabiedrības veselības aizsardzību, kā arī veidu, kādā šis līmenis ir jāsasniedz. Tā kā šis aizsardzības apmērs dažādās dalībvalstīs var būt atšķirīgs, dalībvalstīm šajā ziņā ir jāatzīst rīcības brīvība (šajā ziņā skat. spriedumus, 2010. gada 2. decembris, *Ker-Optika*, C-108/09, EU:C:2010:725, 58. punkts, un 2015. gada 12. novembris, *Visnapuu*, C-198/14, EU:C:2015:751, 118. punkts).
- 72 To ņemot vērā, jāuzskata, ka, lai gan ir šī rīcības brīvība, ierobežojumi, kas izriet no pamatlietā aplūkojamo valsts tiesību aktu piemērošanas, vispārējā un absolūtā veidā aizliedzot jebkādu reklāmu saistībā ar mutes dobuma un zobu ārstniecības pakalpojumiem, pārsniedz nepieciešamo šajos tiesību aktos izvirzīto mērķu, kuri ir atgādināti šī sprieduma 66. punktā, sasniegšanai.
- 73 Jebkādi reklāmas vēstījumi, kurus šie tiesību akti aizliedz, paši par sevi nevar izraisīt sekas, kas ir pretējas šī sprieduma 69. punktā minētajiem mērķiem.
- 74 Turklāt šajā ziņā ir svarīgi norādīt, ka, lai gan Tiesa 2013. gada 12. septembra sprieduma *Konstantinides* (C-475/11, EU:C:2013:542) 57. punktā ir jau konstatējusi, ka LESD 56. pantam atbilst tāds valsts tiesiskais regulējums, ar kuru tiek aizliegta ārstniecības pakalpojumu ar profesionālajai ētikai pretēju saturu reklāma, jākonstatē, ka pamatlietā aplūkojamiem tiesību aktiem ir daudz plašāka piemērojamība.
- 75 Šādos apstākļos jāuzskata, ka pamatlietā aplūkojamo tiesību aktu izvirzītos mērķus varētu sasniegt ar mazāk ierobežojošiem pasākumiem, veidiem un kārtību, kurus pamatoti var noteikt attiecībā uz zobārstu izmantojamiem paziņojumu rīkiem, vienlaikus tiem neaizliedzot vispārīgā un absolūtā veidā veikt jebkādu reklāmu.
- 76 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz sesto jautājumu jāatbild, ka LESD 56. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas aizliedz tādas valsts tiesību aktus kā pamatlietā, atbilstoši kuriem vispārējā un absolūtā veidā tiek aizliegta jebkāda reklāma saistībā ar mutes dobuma un zobu ārstniecības pakalpojumiem.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 77 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

- 1) Eiropas Parlamenta un Padomes 2005. gada 11. maija Direktīva 2005/29/EK, kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem un ar ko groza Padomes Direktīvu 84/450/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 97/7/EK, 98/27/EK un 2002/65/EK un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 2006/2004 (“Negodīgas komercprakses direktīva”), ir jāinterpretē tādējādi, ka tā neaizliedz tādus valsts tiesību aktus, kādi ir pamatlietā, ar kuriem tiek aizsargāta sabiedriskā veselība un zobārstniecības profesijas cieņa, no vienas puses, ieviešot vispārēju un absolūtu jebkādas reklāmas aizliegumu saistībā ar mutes dobuma un zobu ārstniecības pakalpojumiem un, no otras puses, nosakot konkrētas diskrētuma prasības attiecībā uz zobārstniecības prakses izkārtnēm;
- 2) Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 8. jūnija Direktīva 2000/31/EK par dažiem informācijas sabiedrības pakalpojumu tiesiskiem aspektiem, jo īpaši elektronisko tirdzniecību, iekšējā tirgū (“Direktīva par elektronisko tirdzniecību”) ir jāinterpretē tādējādi, ka tā nepieļauj tādus valsts tiesību aktus, kādi ir pamatlietā, ar kuriem vispārējā un absolūtā veidā tiek aizliegta jebkāda reklāma saistībā ar mutes dobuma un zobu ārstniecības pakalpojumiem, ja ar to tiek aizliegti jebkādi elektronisku komercziņojumu veidi, ieskaitot ar interneta vietnes starpniecību, kuru izveidojis zobārsts;
- 3) LESD 56. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas aizliedz tādus valsts tiesību aktus kā pamatlietā, atbilstoši kuriem vispārējā un absolūtā veidā tiek aizliegta jebkāda reklāma saistībā ar mutes dobuma un zobu ārstniecības pakalpojumiem.

[Paraksti]